

تعیین کارآیی طرح‌های واگذاری و مقایسه آن با بهره برداری از مراتع بصورت مشترک

هدایت اله رحیمی - اسداله بختیار

عضوهیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی فارس - کارشناس مرکز تحقیقات منابع طبیعی وامور دام

بدون تردید یکی از مهمترین عوامل توسعه اقتصادی در هر کشور کارآیی عوامل تولید در آن کشور است. کشورهای در حال توسعه با استفاده از منابع تولید و اجرای یک مدیریت صحیح، می‌توانند به توسعه اقتصادی دست یابند. مطالعات در رابطه با کارآیی عوامل تولید، نشان می‌دهد که چگونه هنوز امکان افزایش بهره‌وری با بهبود کارآیی وجود دارد، بدون آنکه در منابع اساسی و یا گسترش تکنولوژی جدید، افزایشی به وجود آید. بنابراین با توجه به اجرای طرح‌های مرتعداری به وسیله اداره های منابع طبیعی در شهرستانهای مختلف استان فارس ضروری بود که کارآیی این طرحها ارزیابی گردد.

در این تحقیق برای مقایسه مراتع واگذار شده و مراتع مشترک از شاخص مقدار عملکرد استفاده شده و سپس کارآیی اقتصادی مراتع واگذاری به مرتعداران تعیین گردیده است. داده های مورد نیاز با استفاده از روش نمونه گیری دو مرحله ای طبقه بندی و سیستماتیک به دست آمده است. تعداد ۴۳ طرح از ۲۵۹ طرح واقع شده در شهرستانهای مختلف استان فارس انتخاب گردید. و با استفاده از پرسشنامه های روستایی و مصاحبه با بهره برداران و کارشناسان ادارات محلی، اطلاعات و آمار مورد نیاز به دست آمد. در تجربه و تحلیل این داده ها از نرم افزارهای SPSS Frontier 2 استفاده شد. نتایج نشان میدهد که اجرای طرح‌های مرتعداری در استان فارس، آثار خوبی در افزایش علوفه و بازدهی مراتع داشته است. بطور میانگین هر هکتار از این مراتع ۲ برابریش از دیگر مراتع تولید علوفه داشته است. میانگین کارایی تکنیکی مرتعداران دارای پروژه، ۶۹ درصد به دست آمده است. میانگین کارایی تخصیصی و اقتصادی مرتعداران به ترتیب ۲۹ درصد و ۲۱ درصد بوده است. بنابراین تخصیص بهینه عوامل تولید، کارایی این مراتع را افزایش خواهد داد.